נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות נא.

מסורת הש"ס

(א) גי' ערוך לגדוד כגדוד (וכן איתא בתוס' ב"ב מב: ד"ה שמת (וכרא"ש לקמן פ"מ סי' ז) אבל בתוס' ב"ק נט: ד"ה ופפק ושם לה: ד"ה שמת גרסי לגזוז כמוח דמי וכן בתוס' דיבמות). (ב) (לקמן סט:). ג) (לקמן סח:). ד) (לעיל כח. וש"נ). ה) (לקמן סט:). ו) [גי' תוס' לקמן נט: ד"ה אמר הני גיטין]. ז) (לקמן נד:). ח) (לקמן נד:). ט) (לקמן נד:). י) [כ"ק קנט:]. יא) (לקמן נד:).

גליון הש"ם

נמ' ולבנים מן הבנות. עיין לקמן דף לי ע"א תוס' ד"ה אלמנה שתפסה:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מני וכו' וכיון דאמר לה לית לך אלא מנה לא סמכה דעתה: (ב) באד"ר ת"ת ומאי דאמר הכא מני ר"מ:

מוסף רש"י

מוציאין למזון אשה ולבנות. וכל זמן פרנסה, ולא מיבעיא פרנסה אלא לפיקי מזונות, דמלקח דעתן למיגא כיון דמגלי כתובה ניעבו ניהו כמחוכה ולא ניגבו ממטלטלי, קא משמע לן (לקמן סח:). הלכה כרבי מחבירו. במקום יחיד (פסחים כב:). לא כתב לה בתובה. במקום שאין כותבין כתובה, דכולהו אתגאי קא סמכי, אי נמי במקום שכותבין ונוכה, ור"מ מיהו בעילת זנות בלאיסור היא (לקמן נז:). התקבלתי ממך. אע"פ שלא נתקבלה מחולה ומחמת בלבון שוכר (לקמן נד:).

תוספות רי"ד

א"ר הלי ממקרקעי ולא ממטלטלי בין למזונות בין לפרנסה. פי' פרנסה הוא נדוניתא. והאידנא תקינו רבנן בתראי דמיתזני אפי' ממטלטלי. עיין בפרק מציאת האשה: **מתני'** לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי בית דין. כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז ולא כתב לה כל נכסיך דאית לי אחראין לכתובתך חייב שהוא תנאי בית דין אתאן לר"י דאמר אחריות טעות סופר הוא דאי רבי מאיר האמר אם רצה כותב לבתולה ר' והיא כותבת לו שנתקבלתי ממך ק'. ולאלמנה ק' והיא כותבת לו התקבלתי ממך נ' זוז פי' ובמתני' הני שאם כתב לה שדה שוה ק' תחת ר' זוז אע"פ שהאשה נתרצית בכך אין ממש במעשיו אלא מתני' דלא כר"י אימא סיפא כתב לה שדה שוה ק' תחת ר' זוז ולא כתב לה כל נכסי דאית לי אחראין לכתובתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד. פי' משמע דגביא ממשעבדי אע"ג דלא כתב לה שיעבוד נכסין. אתאן לריי דאמר אחריות ס"ס הוא ואע"ג דלא כתב כתובה דמי דאי לר"מ נהי דגביא מב"ח משום שאינו רשאי לפחות לה מכתובתה אבל ממשעבדי אמאי גביא ודא ס"ל דאחריות לאו ס"ס הוא דתנן בב"מ פ"ק מצא שט"ח אם יש בו אחריות נכסים פי' ששיעבד לו כל קרקעותיו לא יחזיר למלוה דשמא פרוע הוא ומלוה נפל ויהיו ב"ד נפרעים שלא כדין. שתיקנו ב"ד לא בעי כתיבה דתקנות ב"ד כמאן דנקט ששרי בידיה דמי. כתב לה שדה שוה ובו' לא מגביא היכא דלא כתב לה כתובה דלא מצי למיעקר תקנות ב"ד וחייב לתת לה מאתים. אלא אע"ג דכתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז וא"ל זה השדה יהיה לך לשיעבוד

עין משפט נר מצוה

עח א ב מרי' פט"ז מהל' מיקות הלכה ז טוש"ע אה"ע סי' ק סעיף ח יסי' קיג סעי' ז:
עו ג מרי' פי"ב מה' אישות הלכה ה: ד מתג עדון מת טוש"ע אה סימן עה סעיף ח ב:
עז ד מרי' פט"ז אה אלי י מתג אה טוש"ע אה סי' ק סעיף ח:
עח ה מרי' פי"ב אה הלכה ה ופי"ד אה הלכה יח מתג אה טוש"ע אה סי' סט סעיף ח:
עט ו מרי' פי"ד אה הלכה יח מתג אה טוש"ע אה סימן עח סעיף ו:
פ ז ח מרי' אה הל' יח יט טוש"ע אה סעיף ח:
פא ט מרי' אה הל' ח מתג אה טוש"ע אה סי' עט סעיף ח:
פב י מרי' אה טוש"ע אה סעיף ב:
פג כ מרי' פ"ד אה הל' ז ופי"ב אה הל' ח מתג אה ולאחין מח טוש"ע אה סי' סו סעיף ט:

תוספות רי"ד (המשך)

כתובתיך שעשה תחבולי שלא פיחת תנאי ב"ד אלא אוקיר לה שדהו שוה מאה במאתים ולא כתב לה כל נכסי דאית לי אחראין לכתובתך שנמצא עכשיו שאינה יכולה לטרוף היום או למחר אלא אותו השדה שאינו שוה אלא ק' גם זה לא הועיל לו כלום שכל נכסיו אחראין לכתובתה. ואע"ג דלא כתב לה מפני שהוא תנאי ב"ד שיכתוב אדם כך כדאמרי' לקמן בפ' האשה שמעון בן שטח תיקן שיכתוב כל אדם לאשתו כל נכסי אחראין לכתובתך. וכיון שתקנות ב"ד הוא אע"פ שלא כתב לה כתובה דמי וה"ה נמי אם כתב לה שדה שוה מאתים לכתובתה כדי שידרי נכסיו בנ"ח ויוכל למוכרן ולא תחזור האשה עליהן לא עשה כלום. מפני תנאי של שמעון בן שטח אלא תנא דמתני' אתא לאשמועינן שא"י לפחות ממאתים זוז בשום ענין ואם השדה שוה מאתים ולא פיחת כלום אך אם נשהרף אותו השדה טורפת משאר נכסיו. ואע"ג דלא כתב לה כל נכסי אחראין לכתובתך כתקנות שמעון בן שטח: ודייקו בגמרא מני מתני' ר"מ היא דאמר כל הפותח לבתולה מר' ולאלמנה מק' הי' בעילת זנות. פי' ואפילו מחלה איהי לאו כל כמינה דאי ריי האמר אם רצה כותב לבתולה ר' והיא כותבת לו שנתקבלתי ממך ק'. ולאלמנה ק' והיא כותבת לו התקבלתי ממך נ' זוז פי' ובמתני' הני שאם כתב לה שדה שוה ק' תחת ר' זוז אע"פ שהאשה נתרצית בכך אין ממש במעשיו אלא מתני' דלא כר"י אימא סיפא כתב לה שדה שוה ק' תחת ר' זוז ולא כתב לה כל נכסי דאית לי אחראין לכתובתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד. פי' משמע דגביא ממשעבדי אע"ג דלא כתב לה שיעבוד נכסין. אתאן לריי דאמר אחריות ס"ס הוא ואע"ג דלא כתב כתובה דמי

יפוס ויפומה. לח ולחמות ונכסיהם כיד לפוטרופוס: **הענו ליפוס כשביל יפומה.** הענו ליפוס מזונות ימיהם שמיון לחמותו עמו: **דאיכא פרסי.** לחמותו ותשמשנו: **מוליאין.** מן היתומים: **מוליאין לנכנס מן הבנים.** למזונות ולפרנסה: **ולבנות מן הבנות.** לקטנות מן הגדולות. אם אין שם אלא בנות והמוציאו גדולות ונכנסים מוציאין מידם ומולקות כשוה והכל ליכא מזוני שאין הבנות מזונות מן הבנות לפי שכולן שוות בירושה: **ולבנים מן הבנים.** לקטנים מן הגדולים לחלוק בשוה: **אבל לא לבנים מן הבנות ובנים מוטעין.** שאין בהן כדי לזון אלו ואלו עד שיגדלו דאמרי רבנן[1] הבנות יזונו והבנים יאחלו על הפתחים: **לפרנסה.** לגדולה: **מתני' ולא כתב לה כל נכסים כו'.** מייב לחיות כל הנכסים אחראין לה ולא יכול לומר לה אין לך אלא שדה הכתובה לך בשטר כתובתך: **וכלפנם.** שאינו יכול לקיימה משנמצית כותב לה אפרקינך ואחדרינך למדינתך לפי שאשת כהן אסורה לבעלה אם נתגרשה: **אינו רשאי.** שכבר נתחייב בפדיונה משנמצית: **חייב לרפאותה.** שהרפואה כמזונות: **רשאי.** שאין אדם חייב לזון גרושתו: **גמ'** פלוגתא דרבי מאיר ורבי יהודה בפרק אע"פ[2]: **והיא כותבת התקבלתי כו'.** לשון שובר ואפי' לא נתקבלה ור' מאיר אינה יכולה למחול בעודה תחתיו ומתני' נמי דקתני לא כתב לה כתובה גובה כתובתה שלימה קא סלקא דעתך ואפילו מחלה: **אחראין לכתובתך חייב.** שנתעבדו נכסיו. וקס"ל נשתעבדו בכל דין שעניד כאילו נכתב בתוך השטר ואם ימכור נכסיו תטרוף לקוחות: **אפאן לר' יהודה.** דאמר שטר שלא נכתב בו אחריות לא מדעת המלוה נעשה אלא סופר טעה והרי הוא כמי שנכתב וטורף מן המשועבדים: יש

גמ' מני רבי מאיר היא דאמר[3] כל הפותח בתולה ממאתים ולאלמנה ממנה הרי זו בעילת זנות דאי רבי יהודה האמר[4] רצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת התקבלתי ממך מנה ולאלמנה מנה והיא כותבת התקבלתי ממך חמשים זוז אימא סיפא כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתך חייב שהוא תנאי בית דין אתאן לר"י דאמר אחריות טעות סופר הוא דאי רבי מאיר האמר[5] אחריות לאו טעות סופר הוא דתנן[6] מצא שטרי חוב אם יש

סוף סוף כל העומד[7] לגזוז כגזוז דמי דצריכא לדיקלא קאמינא: ההוא יתום ויתומה דאתו לקמיה דרבא אמר להו רבא העלו ליתום בשביל יתומה אמרי ליה רבנן לרבא והא מר הוא דאמר[8] ממקרקעי ולא ממטלטלי בין למזוני בין לכתובה ובין לפרנסה אמר להו אילו רצה שפחה לשמשו מי לא יהבינן ליה כל שכן הכא דאיכא תרתי: תנו רבנן[9] אחד נכסים שיש להן אחריות ואחד נכסים שאין להן אחריות מוציאין למזון אשה ולבנות דברי רבי שמעון בן אלעזר אומר נכסים שיש להן אחריות מוציאין לבנות מן הבנים ולבנות מן הבנות ולבנים מן הבנים ולבנים מן הבנות בנכסים מרובין אבל לא לבנים מן הבנות בנכסים מועטין נכסים שאין להן אחריות מוציאין לבנים מן הבנים ולבנות מן הבנות[10] ולבנים מן הבנות אבל לא לבנות מן הבנים אע"ג דקיימא לן[11] הלכה כרבי מחבירו הכא הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דאמר רבא[12] הלכתא ממקרקעי ולא ממטלטלי בין לכתובה בין למזוני בין לפרנסה: **מתני'**[13] לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי בית דין כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז[14] ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך חייב שהוא תנאי בית דין[15] לא כתב לה אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאינתו[16] ובכהנת אהדרינך למדינתך חייב שהוא תנאי בית דין[17] נשבית חייב לפדותה[18] ואם אמר הרי גיטה וכתובתה ותפדה את עצמה אינו רשאי[19] לקחתה חייב לרפאותה[20] אמר הרי גיטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

גמ' מני רבי מאיר היא דאמר[21] כל הפותח בתולה ממאתים ולאלמנה ממנה הרי זו בעילת זנות דאי רבי יהודה האמר[22] רצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת התקבלתי ממך מנה ולאלמנה מנה והיא כותבת התקבלתי ממך חמשים זוז אימא סיפא כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך חייב שהוא תנאי בית דין אתאן לר"י דאמר אחריות טעות סופר הוא דאי רבי מאיר האמר אחריות לאו טעות סופר הוא דתנן מצא שטרי חוב אם

---

(1) ר' ערוך לגדוד כגדוד (וכן איתא בתוס' ב"ב מב: ד"ה שמת (וכרא"ש לקמן פ"מ סי' ז) אבל בתוס' ב"ק נט: ד"ה ופפק ושם לה: ד"ה שמת גרסי לגזוז כמוח דמי וכן בתוס' דיבמות). (2) (לקמן סט:). (3) (לקמן סח:). (4) (לעיל כח. וש"נ). (5) (לקמן סט:). (6) [גי' תוס' לקמן נט: ד"ה אמר הני גיטין]. (7) (לקמן נד:). (8) (לקמן נד:). (9) (כ"ק לה. וש"נ). (10) כ"מ יב:. (11) [כ"ב קנט:]. (12) (לקמן נד:).

(13) (לקמן נד:). (14) (לקמן נד:). (15) (לקמן נד:). (16) (לקמן נד:). (17) (לקמן נד:). (18) (לקמן נד:). (19) (לקמן נד:). (20) (לקמן נד:). (21) (לקמן נד:). (22) (לקמן נד:).

מסוה שנתגלה קלה בעיניו להוציאה דפריך התם הש"ס גבי אשה שחבלה בבעלה לא הפסידה כתובתה ואמאי תזיק לכתובתה בטובת הנאה לבעלה כו' ומשני הא מני ר"מ היא דאמר אסור לאדם שיאכל עם אשתו שעה אחת בלא כתובה מ"ט שלא תהא קלה בעיניו להוציאה על כן נראה דר"מ לא מבעיא קאמר לא מבעיא היכא דלית לה דהויא בעילתו בעילת זנות משום דקלה בעיניו להוציאה אלא אפילו אית לה כיון דלא סמכה דעתה הויא בעילתו בעילת זנות ודייק מדלא קתני כל כתובה שאין לה מאתים ואלמנה שאין לה מנה הרי היא בעילת זנות אלא נקט כל הפותח משמע שבא לומר אע"ג דתנאו בטל ואית לה הויא בעילת זנות וקשה לר"י דמנא לן דכל הפותח ואפי' בתנאי דלמא בתנאי מודה ר"מ דתנאו קיים דכל הפותח דמשמע דאפילו באותו ענין שיש לה היינו בפוף ביאה דאמרינן בפ' אע"פ (לקמן דף נז.) דאינה מוחלת וי"ל דלשון כל הפותח משמע שהוא פותח לה ובסוף ביאה אינו יכול לפתוח לה אלא היא פותחת לעצמה ולא שייך לשון פתח אלא בתנאה מ"ג מדנקט כל קא דייק וא"ת דבפרק אע"פ (שם) אמר דבסוף ביאה לדברי הכל אינה מוחלת והכתובה (כ"ק פט. ושם) משמע שיכולה למכור ולמחול ויש לומר כדפירש הקונטרס לקמן דדוקא בעל פה אינה מוחלת דאמירתה לאו כלום היא דיין דבכך זכתה אלא אם כן כתבה שובר ואם תאמר ומאי קאמר (ב) הא מני רבי מאיר היא הא משמע בפרק אע"פ (לקמן שם) דלרבי יהודה נמי אינה יכולה למחול דתנאו בטל ודווקא בכותבת לו התקבלתי קאמר ויש לומר דהתם מיירי לפי המסקנא דשמעתין דקאמר דקאמר מני ר' מאיר היא דלמא ר"מ לא מבעיא בהתקבלתי קאמר דמלי מחלה דהויא בעילת זנות אלא אפי' בעל פה דתנאו בטל היינו לפי שהתנה עמה: **אתאן** לר' יהודה דאמר אחריות טעות סופר הוא רישא ר"ש סיפא ר' יהודה. תסיפא נלא ריש"ה ר"מ לדקדק מני אי רבי מאיר הא אמר אחריות לאו טעות סופר הוא אי רבי יהודה כתב לה שדה שוה מנה במאתים אמאי הא לרבי יהודה יכולה למחול אלא דקתני אם רצה כותב לה שדה שוה מנה ומנה לו דלרבי מאיר אפילו בכתבה ליה התקבלתי לא מצי מחלה דקאמר מני ר' מאיר היא דלמא ר"מ לא מבעיא בהתקבלתי קאמר דמלי מחלה דהויא בעילת זנות אלא אפי' בעל פה דתנאו בטל היינו לפי שהתנה עמה: **מני** רבי מאיר היא. השתא משמע ליה מתני' דלא כתב לה ובכפרק קמא דעיבורין (דף טז.) גבי נמלאת שלשה מדות בממילה. [ועי"ע תוספות שבת לט: ד"ה אלא פניו וכו' ומש"ס על הגליון]: ממשה

סוף סוף כל העומד לגזוז כגזוז דמי. אע"ג דפלוגתא דר"מ ורבנן היא בפרק שבועת הדיינין (שבועות מג. ושם) בנכנסים העומדים ליגבר דר"מ סבר כבלורות דמיין ורבנן סברי לאו כבלורות דמיין מ"מ פריך הכא בפשיטות לבגזוז דמי כמו שפר"מ דמהתיה דפרק הכונס (כ"ק דף נט: ושם) קיימא לן הכי דקאמר התם רבי שמעון אומר אוכלה פירות גמורין פירות גמורין משלמת פירות גמורין אם אמר אמר אם אמתים אמתים דחשבינן להו כתלושים ופסקינן התם הלכה כר"ש אבל אין לומר דבהנהו דלא קיימי מכחשי מודו כ"ע דבבלורות דמיין דבהנאולם (גיטין דף לט.) ובפרק קמא דסנהדרין (דף טו.) משמע דבהא נמי פליגי: **ממקרקעי** ולא ממטלטלי בין למזונות בין לפרנסה. וא"ת אחד נכסים שיש להן אחריות ואחד נכסים שאין להן אחריות מוציאין למזון אשה ולבנות דברי רבי שמעון בן אלעזר אומר נכסים שיש להן אחריות מוציאין לבנות מן הבנים ולבנות מן הבנות ולבנים מן הבנים ולבנים מן הבנות בנכסים מרובין אבל לא לבנים מן הבנות בנכסים מועטין נכסים שאין להן אחריות מוציאין לבנים מן הבנים ולבנות מן הבנות ולבנים מן הבנות אבל לא לבנות מן הבנים אע"ג דקיימא לן הלכה כרבי מחבירו הכא הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דאמר רבא הלכתא ממקרקעי ולא ממטלטלי בין לכתובה בין למזוני בין לפרנסה: **מתני'** לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי בית דין כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך חייב שהוא תנאי בית דין לא כתב לה אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאינתו ובכהנת אהדרינך למדינתך חייב שהוא תנאי בית דין נשבית חייב לפדותה ואם אמר הרי גיטה וכתובתה תפדה את עצמה אינו רשאי לקחתה חייב לרפאותה אמר הרי גיטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

גמ' מני רבי מאיר היא דאמר כל הפותח בתולה ממאתים ולאלמנה ממנה הרי זו בעילת זנות דאי רבי יהודה האמר רצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת התקבלתי ממך מנה ולאלמנה מנה והיא כותבת התקבלתי ממך חמשים זוז אימא סיפא כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך חייב שהוא תנאי בית דין אתאן לר"י דאמר אחריות טעות סופר הוא דאי רבי מאיר האמר אחריות לאו טעות סופר הוא דתנן מצא שטרי חוב אם

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com